

PREZENTĂRI DE FONDURI ȘI COLECȚII

Documente referitoare la moșia Cordăreni, păstrate la Arhivele Statului județul Botoșani

ȘTEFAN CERVATIU

Documentele Cordărenilor aflate la Filiala Arhivelor Statului Botoșani prezintă o deosebită importanță nu numai prin ineditul lor cât mai ales prin valoarea informațiilor ce se pot desprinde din conținutul lor.

Astfel, se constată că satul Cordăreni datează cel puțin din vremea lui Alexandru cel Bun (documentele 1 și 2) avînd o existență continuă, neîntreruptă¹ pînă în zilele noastre.

Din punct de vedere al numărului proprietarilor, evoluția satului și a moșiei Cordăreni a urmat o linie sinusoidală : de la un singur proprietar — Iuban cel Bătrîn și Andreico Cordar în secolul al XV-lea — la mai mulți proprietari — copiii Neagăi, fiica lui Andreico Cordar — la sfîrșitul acestui secol și începutul secolului al XVI-lea (documentele 1 și 2) și din nou la un singur proprietar — Dragotă Săcuianul (documentele 1 și 2) și Cîrste Săcuianul, probabil fiul lui Dragotă, căruia i-a aparținut tot satul Cordăreni (documentul 16) — în secolul al XVI-lea. Probabil în ultimul sfert al secolului al XVI-lea se produce din nou divizarea moșiei și a satului căci, la 1598, satul apare deja ca împărțit în trei părți (doc. 3) din care una, fostă a unui unchi, o împarte Magdalena în alte două părți (doc. 3). Împărțirea între 3, 6, 12 și chiar mai mulți proprietari a moșiei se menține și în cursul secolelor al XVII-lea și al XVIII-lea (doc. 8, 9, 12, 13, 15, 28) dar se observă spre sfîrșitul secolului al XVIII-lea și în secolul următor tendința unor proprietari ca banul Aristarh Hristoscuos, Afendule, negustor din Botoșani, și clironomii săi, precum și Gafenco, de a concentra din nou proprietatea prin cumpărări, danii și comasări de loturi (doc. 30, 31, 34, 35, 36, 50 ș.a.), astfel încît moșia rămîne definitiv împărțită în trei trupuri : partea de sus (Cordărenii mănăstirii Doljești), partea de mijloc (Cordărenii Ghinghioaia — răzeși) și partea de jos (Cordărenii lui Gafenco apoi ai lui Afendule și din nou ai lui Gafenco).

Se pare că acea parte de mijloc numită Cordărenii Ghinghioaia este partea de moșie răzeșească, deși cuvîntul răzeși menționat de mai multe ori în documente capătă, în context, valoare de megieș, vecin de moșie și nu de țaran din această categorie.

Un alt aspect ilustrat de majoritatea documentelor, în strînsă legătură cu evoluția proprietății, îl constituie pretențiile — reale sau nu — asupra unor părți de moșie și sat, neînțelegerile, certurile și judecățile iscate chiar între rude sau între diverși proprietari neînrușiți. Nerespectarea hotărîrilor moșiei de către proprietarii moșiiilor vecine sau împresurarea unor părți de moșie între coproprietarii Cordărenilor, de asemenea, au determinat emiterea a numeroase documente, din care cele mai importante sînt hotărînicile (doc. 8, 9, 10, 12, 14, 23, 28, 29, 30, 44, 46,

---

¹ Adăugăm și „neîntreruptă“ pentru că se cunoaște situația unor sate care din diferite motive s-au risipit și apoi după o perioadă de timp s-au refăcut pe același loc și cu același nume.

48, 56, 59). Acestea dovedesc evoluția proprietății și a stării sociale și cuprind informații genealogice, de toponimie etc. De asemenea, ele menționează unele evenimente istorice sau fapte cu implicații directe asupra soartei altor documente. Sînt relevante distrugerii voite de acte ca de exemplu în cazul lui Dragotă Săcuianul căruia Ștefăniță Vodă „cînd i-au greșit lui“, odată cu confiscarea moșilor „i-au rupt și privilegiul de cumpăratură“ (doc. 2), sau în cazul rezolvării conflictului dintre Miron Gafenco și Nicolai Talpă de către spătarul Iordache Cantacuzino care, în urma înțelegerii dintre cei doi, le-a luat toate actele și zăpisele vechi și le-a aruncat în foc (doc. 22). Mai multe documente se referă la marea năvălire a tătarilor și cazacilor din anul 1650 asupra Moldovei, menționată drept „prada cea mare din zilele lui Vasilie Vodă“ cînd lui Rugină, fost mare șetrar și nepoților lui „le-au pierit documentele“ (doc. 7) sau drept „prada“ ori „bejenia“, tot din acea vreme, în care nepoatele șetrarului Rugină ziceau că ar fi pierdut o cancă împodobită cu mîrgăritare și cu pontale de aur (doc. 10, 12, 18 ș.a.).

Mai reținem faptul că numeroasele hotărnicii ale moșiei Cordăreni analizate pe baza scopurilor, a tehnicilor agrimensurale, procedurii juridice și a înțelesului social al acestora², printr-un calcul făcut de noi, arată că întreaga moșie a Cordărenilor a avut în jur de 2.000 ha.

Alt aspect, ușor sesizabil în documentele Cordărenilor, îl constituie înființarea, în secolul al XVIII-lea, a monopolului feudal asupra lemnului din păduri³, ceea ce a provocat dese conflicte între proprietari și ceilalți locuitori (doc. 25, 33, 38, 39, 49) fapt ce reiese și din motivația aproape identică a emiterii cărților domnești, prin care primilor li se dă dreptul de a-și apăra rediurile și dumbrăvile de tăiere: „au dat jalebă Afendule, neguțitoriul de la Botoșani că are ... o dumbravă care au fost poprită, de n-au avut nime voea să tai lemne sau să o strice, să o darme ... și au fost tot apărată, precum au arătat cărți Gospod și de la alți Luminați Domni, iară acum ar fi început unii și alții a face îndrăznelială a taie lemn și a face stricăciune ...“ (doc. 27).

Accentuarea exploatării feudale este ilustrată și de fenomenul fugii sau strămutării de pe moșie a locuitorilor: „iar alți oameni ce au fost țărani au murit ... iar alții s-au rășchirat din sat, ce n-am avut de unde-i întreba“, declara la 8 iulie 1670 boierul trimis de domn la Cordăreni să întrebe oamenii cu privire la autenticitatea unui zăpis (doc. 8).

Din unele documente se poate stabili valoarea banilor, a robilor și a lucrurilor în raport cu cea a pămîntului. Astfel, la 1650 și 1656 s-a plătit pentru un loc de prisacă o țigancă și respectiv 30 lei. Peste 50 de ani, în 1701, o altă prisacă, numită și „prisaca Săcuianului“, cu rediuri și pomat valora 35 lei (doc. 5, 6, 11). Gîndindu-ne că conform hotărnicii Moșia Cordăreni avea în jur de 2.000 ha și că pentru acea cancă cu mîrgăritare și pontale de aur, al cărei preț a fost stabilit de judecata domnească la 450 lei, Alexandrei Botez și urmașilor ei li s-a luat a șasea parte din moșie (doc. 10, 12 ș.a.) deci circa 350 ha, rezultă că viața și libertatea unui om nu valorau mai mult de 25—30 ha de pămînt, fie el chiar loc de prisacă.

Alte documente aduc noi precizări asupra unor evenimente. Astfel, dania de refîntărire în proprietate a Cordărenilor dată de Petru Rareș lui Dragotă Săcuianul la 1529 (doc. 3) constituie încă o dovadă⁴ că acesta n-a fost ucis de Ștefăniță Vodă la 7 septembrie 1523, așa cum a afirmat M. Costăchescu⁵.

² Henri H. Stahl, *Contribuții la studiul satelor devălmășe românești*, vol. I. Edit. Acad. R.P.R., București, 1958, p. 117—142.

³ În legătură cu acest aspect vezi și V. Mihordea, *Relațiile agrare în secolul al XVIII-lea în Moldova*, Edit. Acad. R. S. România, București, 1968, p. 265—270.

⁴ Vezi și N. Stoicescu, *Dicționar al marilor dregători din Țara Românească și Moldova (sec. XIV—XVII)*, București, 1971.

⁵ M. Costăchescu, *Documentele moldovenesti de la Ștefăniță Voievod (1517—*

De asemenea, din nici un document nu reiese că hatmanul de Roman, Vasile Roset ar fi stăpînit părți din moșia Cordăreni pe care, călugărindu-se le-ar fi dăruit mănăstirii Doljești, ctitorită de el și de medelnicerul Dimitrie Hudici, așa cum se afirmă în istoricul acestei mănăstiri⁶. Din contră, documentele îl arată pe Dimitrie Hudici, devenit prin călugărie ieromonahul Dionisie Hudici și aflat mereu în certuri pentru tulburare în posesie cu ceilalți proprietari ai Cordărenilor, cu stăpîniilor altor moșii sau cu locuitorii de pe partea sa de moșie, drept stăpîn, la un moment dat, peste mai bine de jumătate din această moșie și deci el este donatorul a ceea ce mai apoi se va numi „Cordărenii mănăstirii“ (doc. 30, 35, 36, 41, 42, ș.a.).

Referindu-se la Cordăreni, Al. Odobescu relatează că pe un șes de lîngă pîriul Ibăneasa au existat din vechime și pînă la 1840 pereții unui „templu săsesc“ zidit din cărămidă „mai mare decît cea ordinară“ lung de 16,84 m și lat de 10 m, avînd o formă „rotunjită“⁷. Nu cunoaștem ce rost ar fi avut un „templu săsesc“ la Cordăreni. Credem mai degrabă că este vorba despre „biserica de piatră“ — mai probabil ortodoxă decît săsească, menționată lîngă „casele cele vechi“ în documentul nr. 3 din 1598. Oricum, construirea unei biserici de piatră pe moșie ilustrează marea putere economică deținută de vechii stăpîni ai Cordărenilor din secolul al XVI-lea sau al XVII-lea.

Informații despre satul și moșia Cordăreni mai există în cele 25 documente menționate în *Catagoalele documentelor moldovenești* editate de D.G.A.S. precum și în alte 6 publicate în volumul *Documente privind relațiile agrare în veacul al XVII-lea*, vol. II, Moldova, Edit. Acad. R. S. România, București, 1966. La acestea se adaugă acum aceste 58 documente inedite și în plus informațiile cuprinse în catagrafii și recensăminte, în actele isprăvniciei, prefecturii sau primăriei ori în alte fonduri arhivistice. De aceea, ne exprimăm opinia că în prezent Cordărenii sînt printre puținele sate care dispun de o atît de bogată bază documentară, o adevărată cronică neîntreruptă din secolul al XV-lea pînă în zilele noastre.

Acesta este și motivul pentru care ne-am propus să prezentăm, deocamdată sub formă de catalog⁸ documentele ce le deține Filiala Arhivelor Statului, județul Botoșani referitoare la satul și moșia Cordăreni din fostul județ Dorohoi.

Din totalul celor 59 de documente ale Cordărenilor, 58 sînt inedite, inclusiv două documente în slavo-română*.

1 1519 (7027) *ianie* 30. Ștefan vv. Moldovei întărește lui Dragotă Săcuianul, paharnic, satul Cordăreni pe Ibăneasa, sub Dumbrava Înaltă, pe care-l cumpărase în zilele lui Bogdan vv. de la feciorii fetei lui Andreico Cordar, nepoata lui Igan cel Bătrîn, dînd în schimb un sat peste Prut, sub Dereeneie unde au fost Vătămănușii

⁵ M. Costăchescu, *Documentele moldovenești de la Ștefăniță Voievod (1517—1527)*, Iași, 1943, p. 133.

⁶ Ath. Vasilescu, *Mănăstirea Doljești*, în „Biserica Ortodoxă Română“, nr. 11/1901, p. 995.

⁷ Al. Odobescu, *Rămășițele antice din județul Dorohoi*, în „Opere complete“, vol. III, București, 1908, p. 162—163.

⁸ Ne referim la faptul că documentele din secolele XVII, XVIII și XIX, încă n-au fost publicate integral căci, după cum se știe, prețiosul corpus complet de documente publicate de Academie în cele două serii *Documente privind istoria României* și *Documenta Romaniae Historica*, seria Moldova, nu depășește anul 1634, iar *Catologul documentelor moldovenești din Arhiva Istorică Centraiă a Statului* editat de D.G.A.S. — instrument de lucru la fel de prețios pentru cercetători — se oprește, deocamdată, la anul 1720. Ritmul mai lent de editare este explicabil avînd în vedere că pe măsură ce ne apropiem de zilele noastre numărul documentelor existente crește din ce în ce mai mult.

* Toate documentele sînt grupate în pachetul XVIII al Colecției de documente de la F.A.S. Botoșani, de aceea nu vom mai repeta elementele comune de cotă, numărul de ordine în care vor fi rezumate reprezentînd și cota documentului în cadrul acestui pachet.

«Căliman și Iachim și Lănian și 380 zloți tătărești. Îi mai întărește și jumătate din satul Verbia, peste Jijia, cumpărată de la feciorii lui Tulucico, nepoții lui Vlad, pentru 250 zloți tătărești.

Traducere de pe sîrbie de Teodor Cucorian, hîrtie, difolio (34/22 cm). Ediții : Text slav și traducere, B. P. Hasdeu, *Arhiva Istorică a României* tom. I, p. 1-2, 1865, p. 86) Atît textul cît și traducerea sînt parțiale); M. Costăchescu, *Documente moldovenesti de la Ștefăniță voievod*, p. 128—134 (nr. 26); trad. *Documente privind Istoria României*, Moldova, sec. XVI, vol. I (1501—1550), p. 148—150, (nr. 135); rez. *Catalogul documentelor moldovenesti din Arhiva Istorică Centrală*, vol. I, p. 91 (nr. 313).

2 1529 (7037) aprilie 23, *Hîrlău*. Petru Rareș vv. Moldovei întărește lui Dragotă Săcuiașul, pentru dreaptă și credincioasă slujbă, satul Cordăreni pe Iubăneasa, sub Dumbrava Înaltă, pe care acesta l-a cumpărat de la Neaga, fata lui Andreico Cordar, nepoata lui Iuban cel Bătrîn, pentru 580 zloți tătărești, deoarece privilegiul de cumpăratură ce l-a avut de la Bogdan vv. i-a fost rupt de Ștefan vv. „cînd

Documentul nr. 2.

i-au greșit lui și i-au luat și alte sate ale lui“. Credința voievodului și a fiului său Bogdan. Sfat domnesc. Pan Toader logofăt. Scrie Dumitru Popovici.

•Orig. slav, pergament (44 × 35 cm — 17 rînduri) rupt la îndoituri pe rîndurile 15—16, sigiliu timbrat.

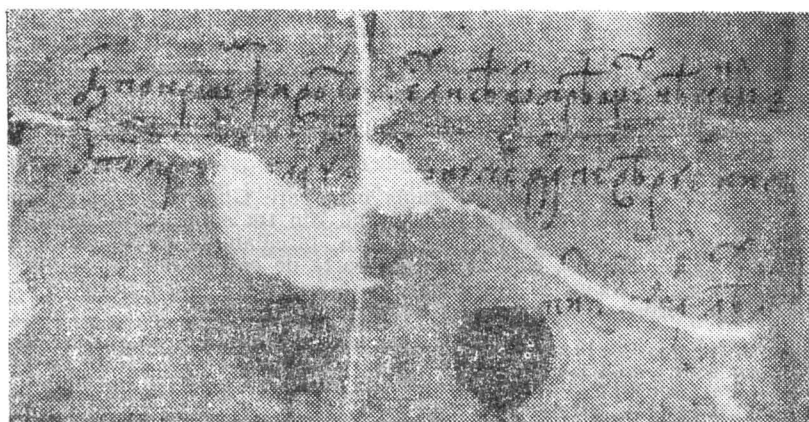
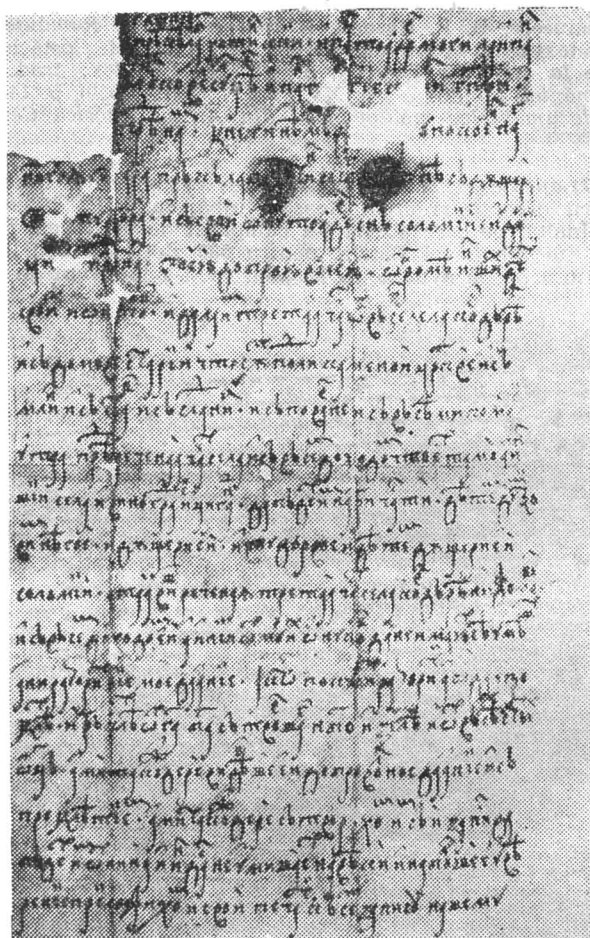
3 1598 (7106) martie 3, *Suceava*. Zapis prin care Gheorghie⁹, pircălabul Hotinului, și alți boieri întăresc dania unei treimi din tot satul Cordăreni făcută de Magdalena soția răposatului Neagoe cel Bătrîn, pircălab de Hotin, către fiica ei Todora și nepotul ei Toader, fiul Solomeiei, parte pe care o are de la unchiul ei, iar alte sate și vii și țigani să fie împărțite în trei părți egale fiului ei Dumitru Neagoe, fiicei ei Todora și copiilor fiicei ei, Solomeia.

•Orig. slav, hîrtie (33 × 18,5 cm, 23 rînduri), filigran, rupt la îndoituri, lipsuri în rîndurile 1—6 și 21—23, două sigilii inelare aplicate, căzute.

⁹ Numele pircălabului de Hotin a fost stabilit după documentele anterioare și posteroare care îl arată a fi Gheorghie.

4 1638 (7146) ianuarie 30, Iași. Vasile vv. Moldovei împuternicește pe Dumitra din Cordăreni să țină și să oprească partea de ocină a lui Lupul câtă are la Cordăreni, la Băloșeni și în alte părți, pentru a patra parte din Zamostea ce i-au zălogit Lupul.

Orig., hîrtie (30 × 18 cm), sigiliu în chinovar, rotund (4,8 cm).

Documentul nr. 3.

5 1650 (7158) aprilie 20, Iași. Vasilie vv. Moldovei întărește lui Isac Cocoranul un loc de prisacă, cu pomi, la satul Cordăreni pe care acesta l-a cumpărat de la unchiul său Toader Arbure dindu-i o țigancă.

Orig., hîrtie (29 × 20 cm), filigran, sigiliu rotund în chinovar (4,8 cm).

6 1656 (7165) decembrie 10. Zapis prin care Isac Cocoranul vinde fratelui său, vornicul Ștefan Rugină, cu prețul de 30 lei, un loc de prisacă în satul Cordăreni, ținutul Dorohoi, loc pe care-l avea cumpărat de la unchiul său Toader Arbure.

Orig., hîrtie (30,5 × 19 cm), filigran, sigiliul în tuș negru al lui Pătrașco Tinta martor.

7 1668 (7176) iunie 12, Iași. Iliș Alexandru vv. Moldovei poruncește boierilor Dumitrașco vtori logofăt, Andrian paharnicul, Gligorașco Gherman fost vornic și Savin fost vornic, Staroste de Cernăuți, să ia mărturii de la oameni buni și megieșii moșiilor, pentru care Rugină, fost șetrar împreună cu nepoții lui, feciorii lui Talpa Cupariu din Cordăreni s-au jeluît că le-au pierit documentele în prada cea mare din zilele lui Vasilie vv.

Orig., hîrtie (31,5 × 20 cm), filigran, sigiliu inelar în chinovar (5,2 cm).

8 1670 (7178) iulie 8, Cordăreni. Scrisoarea biv vornicului Gligorașco Gherman către domnitorul Gheorghe Duca prin care arată că soacra lui Pătrașco de Cordăreni și moașă lui Toader, fiul lui Coste, și-au împărțit acestora moșiile. Menționează că întrebînd, conform poruncii primite în urma pîrilor dintre cei doi, pe preotul și pe răzeșii care au fost de față la moartea ei, cînd ea a făcut zapisul, aceștia așa au mărturisit.

Orig., hîrtie (28 × 19 cm), filigran, rupt la indoituri, rîndurile 12—13.

9 1681 (7189) martie 23, Iași. Carte prin care Gheorghe Duca vv. Moldovei hotărăște ca moștenitorii Dumitrei Ghermăneasa să nu mai aibă pretenții asupra moșiilor și ocinilor celorlalți ci să respecte întocmai zapisul prin care mama și bunica lor și-au împărțit moșiile și anume: Anița, fiica ei, soția lui Coste din lugești, cu Toader și a.ți feciori ai lor să stăpînească a patra parte din satul Zamostea, pe Ceremuș, cu vecini cu tot și o parte din ocină din Căpoteni, ținutul Hotin, iar Dumitrașco Diacul cu frații lui, nepoții Ghermănesei de la fiica ei Paraschiva, căsătorită cu Pătrașco Tițul, să stăpînească a patra parte din a treia parte din Cordăreni, ținutul Dorohoi, o parte din Sinăuți, ținutul Sucevei și o parte din Rohozna, ținutul Cernăuți, și cine va călca porunca va fi certat și globit cu 12 boi.

Orig., hîrtie (42 × 27,5 cm), rupt la indoituri.

10 1691 (7199) iunie 16, Iași. Carte de judecată prin care Constantin vv. Moldovei hotărăște în pîra lui Pavel Rugină căpitan și Dumitrache Uricariul contra lui Ioan Botez și rudele acestuia pentru o cancă cu mărgăritare și pontale de aur, și aceștia din urmă să plătească 450 lei sau ca cei dintîi să ia acest preț din moșiile celor din urmă.

Orig., hîrtie (39 × 20,5 cm), filigran, sigiliu octogonal în chinovar.

11 1701 (7210) octombrie 16, Iași. Carte domnească prin care Constantin Duca vv. Moldovei hotărăște ca Pavel Rugină, fost mare șetrar, să ia în stăpînire un loc de prisacă cu rediuri și pomet numit și Prisaca Săcuianului de la Cordăreni, loc al lui Vasile Talpa, pentru o datorie cu zapis a acestuia de 30 lei, pînă cînd se va plăti datoria.

Orig., hîrtie (27 × 20 cm), filigran, sigiliu inelar în chinovar (5,3 cm).

12 1704 (7212) aprilie 3, Iași. Mihai Racoviță vv. Moldovei hotărăște ca Pavel Rugină vel jicnicer și cumnatul său Dumitrașco Uricariul să stăpînească a șasea parte din satul Cordăreni a feciorilor Alexandrei Botez, drept zălog pentru o cancă cu mărgăritare și pontale de aur în valoare de 450 lei.

Orig., hîrtie (31 × 22 cm), filigran, sigiliu inelar în chinovar (4,6 cm) rupt la indoituri, rîndurile 12—14.

13 1707 (7215) aprilie 10, Iași. Constantin Antioh vv. Moldovei poruncește lui Ionașco Isăcescu biv vel șetrar, Constantin Pirvul biv vel șetrar, Sandul Albotă biv clucer și Solomon Izmană căpitan, să cerceteze documentele lui Toader Albotă pitarul și să depună mărturie pentru rezolvarea pîrilor dintre acesta și Dumitrașco Gafenco Uricariul pentru a patra parte din a treia parte din satul Cordăreni, ținutul Dorohoi.

Orig., hîrtie (28 × 20 cm), filigran, sigiliu inelar în chinovar (5,6 cm).

14 1707 (7215) aprilie 10, Iași. Carte prin care Antioh Constantin vv. Moldovei poruncește lui Dumitrașco Gafenco Uricariul să fie volnic a opri și a ține a patra parte din a treia parte din satul Cordăreni, ținutul Dorohoi, partea despre Arbure care a fost a moșului său, Dumitru Gherman, și unde i se află și casa, iar pînă la definitiva alegere a locului Albotă Pitariul să nu are în acel loc.

Orig., hîrtie (29 × 20 cm), filigran, sigiliu inelar în chinovar (5,6 cm).

15 1725 (7234) decembrie, 23 Iași. Mihai Racoviță vv. Moldovei întărește lui Dumitrașco Gafenco Uricariul a patra parte din a treia parte din Cordăreni, ținutul Dorohoi, cu partea din heleşteu și din moară, parte din Sinăuți, ținutul Sucevei cîtă se va alege, a patra parte din Zamostea, ținutul Cernăuți și iarăși a șasea parte întregă din Cordăreni, partea de jos, cu loc de heleşteu, cu rediu și locuri de prisacă, moșteniri de la mama sa Paraschiva, fiica Dumitrei Gherman.

Orig., hîrtie (49 × 33 cm), filigran, sigiliu timbrat, rupt la îndoituri, rîndurile 24—25.

16 1729 (7237) mai. Grigorie Ghica vv. Moldovei poruncește clucerului Sandu Albotă și lui Toader Cîrstea să meargă și să hotărînicească moșia Cordăreni pe Iubăneasa, partea de jos, ținutul Dorohoi, ce este a lui Dumitrașco Gafenco Uricariul care s-a jeluît împotriva călugărilor mănăstirii Humor, stăpîni ai seliștilor vecine, Vorniceni și Glodeni, și care-i împresoară o bucată de loc, cosindu-i și-n vatra heleşteului ce a fost făcut de strămoșul său Cîrste Săcuianu, mare paharnic, al căruia a fost tot satul Cordăreni.

Orig., hîrtie (32,3 × 22 cm), filigran, sigiliu inelar în chinovar (4,8 cm).

17 1729 (7237) august 19, Vorniceni. Hotărînicia făcută de clucerul Sandu Albotă și Toader Cîrstea pentru delimitarea părții din moșia Cordăreni, ținutul Dorohoi, proprietatea lui Miron Gafenco Uricariul, fiul lui Dumitrașco Gafenco Uricariul, de moșiile Glodeni și Vorniceni ale mănăstirii Humor.

Orig., hîrtie (45,5 × 31 cm), rupt la îndoituri, rîndurile 13—15.

18 1731 (7239) martie 12, Iași. Zapis prin care Neculai Talpă biv tretie comis, recunoaște stăpînirea lui Miron Gafenco asupra întregii a șasea părți din satul Cordăreni, cu întreg heleşteul și cu rediuri, ținutul Dorohoi, în schimbul renunțării acestuia asupra unei a cincea părți din a treia parte din satul Răpujeniț, pe Nistru, ținutul Cernăuți.

Orig., hîrtie (49 × 32,5 cm), filigran, rupt la îndoituri, rîndul 25.

19 1831 (7239) martie 12, Iași. Grigore Ghica vv. Moldovei întărește lui Miron Gafenco Uricariul a șasea parte din satul Cordăreni, partea de jos cu întreg heleşteul și locuri de prisăci, așa cum acesta s-a înțeles în fața judecării cu comisul Neculai Talpă.

Orig., hîrtie (48 × 32 cm), filigran, sigiliu în ceară (căzut), rupt la îndoituri, rîndurile 15—19 și 51—55.

20 1731 (7240) septembrie 26. Zapis prin care Constantin Silion, medelnicer dăruiește lui Miron Gafenco Uricariul, casele sale din Cordăreni.

Orig., hîrtie (20 × 16 cm).

21 1731 (7240) noiembrie 5, Iași. Grigorie Ghica vv. Moldovei întărește lui Miron Gafenco Uricariul mai multe părți din satul Cordăreni pe Iubăneasa, ținutul Dorohoi, cu părți din heleşteie, rediuri și locuri de prisăci, așa cum au fost ele hotărînicite dinspre moșiile Glodeni și Vorniceni ale mănăstirii Humor de către Sandul Albotă, clucer, Toader Cîrstea din Dămileni și alți oameni buni.

Orig., hîrtie (49 × 32 cm), filigran, sigiliu timbrat în ceară roșie, căzut, rupt la îndoituri, rîndurile 21—24.

22 1731 (7240) *decembrie 20, Iași*. Mărturie prin care biv vel spătarul Iordache Cantacuzino atestă înțelegerea dintre Miron Gafenco și Nicolai Talpă comisul, ca primul să stăpânească singur a șasea parte din satul Cordăreni contra părților din satul Răpujeniț, toate foste ale Nastasiei Drăcea și cîștigate de familia Gafenco cu judecări la mai mulți domnitori, în schimbul unei cance cu mărgăritare pierdută de Nastasia; mai atestă că în urma înțelegerii toate actele și zăpisi vechi avute de Gafenco și Talpă le-a rupt și le-a băgat în foc.

Orig., hîrtie (34,5 × 22 cm), filigran.

23 1732 (7240) *ianuarie 19, Iași*. Zăpis prin care comisul Neculai Talpă, Ileana și Maria Botez recunosc că au făcut schimb cu Miron Gafenco, renunțînd la părțile lor dintr-o parte din satul Cordăreni pentru partea sa din Răpujeniț.

Orig., hîrtie (20 × 16 cm), filigran.

24 1732 (7240) *ianuarie 10, Iași*. Grigorie Ghica vv. Moldovei întărește înțelegerea dintre Miron Gafenco Uricariul cu comisul Neculai Talpă, Elena și Maria, soțiile Botezeștilor, ca primul să stăpânească întreaga a șasea parte din satul Cordăreni, ținutul Dorohoi, iar ceilalți părțile din satul Răpujeniț, ținutul Cernăuți, foste ale Nastasiei Drăcea și poruncește ca pe viitor să nu se mai pîrască unii pe alții.

Orig., hîrtie (35 × 22,5 cm), difolio, filigran, sigiliu inelar în chinovar (4,8 cm).

25 1740 (7249) *septembrie 13, Iași*. Grigore Ghica vv. Moldovei, întărește lui Miron Gafenco dreptul de a-și apăra rediurile cu pomi și locuri de prisăci ce le are în Cordăreni, ținutul Dorohoi, împotriva satelor și odăilor neguțătorești din jur care-i taie pomii de acolo în loc să meargă la pădure după lemne.

Orig., hîrtie (32 × 21 cm), filigran, sigiliu inelar în chinovar (4,8 cm).

26 1742 (7250) *ianuarie 25*. Zăpis prin care Chiriac Onciul din Vilavice vinde biv vel banului Aristarh Hristoscuos, cu 200 lei jumătate din a treia parte, partea de jos, din satul Cordăreni, ținutul Dorohoi, cu rîmnic de pește și cu parte din rediul cel mic, și cu finaț și cu cîmp de arat, parte rămasă lui moștenire de la strămoșul lui, Arbure, ginerele lui Neagoe, pîrcălab la Hotin.

Orig., hîrtie (29 × 21,50 cm), filigran.

26. a. 1742 (7250) *aprilie 17, Iași*. Biv vel banul Aristarh Hristoscuos atestă că a primit de la stolnicul Miron Gafenco 200 lei, pentru care i-a lăsat în stăpînire partea din satul Cordăreni ce o cumpărase de la Chiriac Onciul, nepotul lui Arbure, dîndu-i și zăpisul de cumpărătură și un alt zăpis vechi, sîrbesc, primit de la Chiriac Onciul.

Orig., scris pe versoul documentului 26.

26. b. 1742 (7250) *aprilie 17*. Declarația prin care biv vel stolnicul Miron Gafenco arată că cei 200 lei dați de el banului Aristarh Hristoscuos pentru a șasea parte din Cordăreni, partea lui Arbure, erau ai lui Afendule, ginerele său, și deci acea parte de sat să-i rămînă acestuia în stăpînire.

Orig., scris pe versoul documentului 26.

27 1742 (7250) *iunie 28, Iași*. Zăpis prin care Miron Gafenco, biv vel stolnic, dă zestre ginerelei său Afendule și fiicei sale Irina toate părțile sale din satul Cordăreni pe Iubăneasa, ținutul Dorohoi.

Orig., hîrtie (32 × 20 cm), filigran.

28 1746 (7254) *mai 12, Cordăreni*. Hotărnicia întregii moșii a satului Cordăreni, ținutul Dorohoi și a părților fiecărui coproprietar întocmită de Toader Carp, biv vtori jicnicer și Andrei Balș, spătar.

Orig., hîrtie (44,5 × 17 cm), difolio, filigran, rupt la îndoituri.

29 1746 (7254) *iunie 13, Iași*. Ioan Nicolaie vv. Moldovei poruncește lui Andrei Balș biv vtori spătar și Ion Izmană, biv vel șetar, ca împreună cu Toader Carp, jicnicer, să facă din nou hotărnicia și stîlpirea moșiei Cordăreni, ținutul

Dorohoi, în așa fel încît partea lui Aristarh, vel spătar, să fie toată la un loc și separată de părțile răzeșilor, spre a nu se mai pricinui gilceavă.

Orig., hîrtie (31 × 20 cm), sigiliu inelar în chinovar (6 cm).

30 1746 (7254) *iulie 11, Cordăreni*. Hotărnicia moșiei Cordăreni, ținutul Dorohoi, de împărțire și delimitare a jumătății acestei moșii, proprietatea vel spătarului Aristarh, de jumătatea cealaltă a răzeșilor, a lui Afendule Cupețul și a lui Dimitrie Hudici medelnicer, întocmită de spătarul Andrei Balș, biv vel șetrarul Ioan și biv vtori jicnicerul Toader Carp.

Orig., hîrtie (34,5 × 19,5), difolio, filigran.

31 1748 (7256) *august 16*. Carte de judecată făcută înaintea vel vornicului Costache în pricina dintre Miron Gafenco cu verii săi Miron Cuparenco și Ioniță Căpitanul pentru a douăsprezecea parte din satul Cordăreni, ținutul Dorohoi, precum și pentru niște presupuse documente asupra părților din satele Rohozna, ținutul Cernăuți și Sinăuți, ținutul Sucevei, ce le-ar avea Miron Gafenco, care rămîne stăpîn la Cordăreni.

Orig., hîrtie (32 × 22 cm), filigran.

32 1748 (7256) *august, Iași*. Carte de judecată de la Divan în pricina dintre Miron Gafenco, biv vtori stolnic cu rudele sale Miron Cuparenco și Ioniță Căpitanul pentru a douăsprezecea parte din Cordăreni, ținutul Dorohoi, o parte din Rohozna, ținutul Cernăuți și o parte din Sinăuți, ținutul Sucevei; Miron Gafenco rămîne stăpîn la Cordăreni.

Orig., hîrtie (36 × 25 cm), filigran.

33 1754 (7262) *martie 14, Iași*. Matei Ghica vv. îi întărește lui Afendule, negustor din Botoșani niște rediuri cu pomi și locuri de prisăci de la Cordăreni, ținutul Dorohoi, date de socrul său, Miron Gafenco, precum și dreptul de a-și apăra acele rediuri împotriva tuturor acelora ce încearcă a tăia pomii stricînd prisăcile.

Orig., hîrtie (33,5 × 20 cm), filigran, sigiliu inelar în chinovar (4,8 cm).

34 1756 (7265) *noiembrie 8, Cordăreni*. Hotarnica moșiei Cordăreni făcută de clucerul Alexandru Neculce și șetrarul Petraș Cheșcu la porunca domnitorului Constantin Mihai Cehan Racoviță și cererea ieromonahului Dionisie Hudici care cumpărînd jumătate din acea moșie de la vel vistierul Aristarh a dăruit-o mănăstirii Putna împreună cu altă a șasea parte din Cordăreni, baștina sa.

Copie incompletă, hîrtie (41 × 26 cm), difolio, filigran.

35 1757 (7266) *septembrie 27, Iași*. Scarlat Grigorie Ghica vv. Moldovei poruncește biv vel paharnicului Iordache Cantacuzino, biv vel medelnicerului și vornic de Botoșani, Răducanul, biv vel șetrarului Petre Cheșcu și biv vel căpitanului Radul să facă hotarnica părților din moșia Cordăreni, ocolul Botoșani, ale lui Daniil Hudici și ale lui Afendule, negustorul din Botoșani, spre a se curma cearta dintre dînșii.

Orig., hîrtie (31 × 21 cm), sigiliu inelar în chinovar (5 cm).

36 1757 (7266) *noiembrie 17, Cordăreni*. Hotarnica întregii moșii Cordăreni pe Iubăneasa și ale părților din această moșie donate de ieromonahul Dionisie Hudici mănăstirii Putna din părțile lui Afendule, negustor din Botoșani, făcută de biv vel paharnicul Iordache Cantacuzino și alți dregători.

Orig., hîrtie (49 × 35 cm), difolio.

37 1758 (7266) *ianuarie 7, Iași*. Scarlat Grigorie Ghica vv. Moldovei dă dreptul lui Afendule din Botoșani de a lua și duce la Vornicia de Botoșani pe oricine va găsi tăind lemne din dumbrava ce are pe moșia Cordăreni, iar Vorniciei îi poruncește să ia măsurile ce va crede în astfel de cazuri.

Orig., hîrtie (29,5 × 20 cm), filigran, sigiliu octogonal în chinovar.

38 1762 (7270) martie 1, Iași. Grigore Ioan vv. Moldovei întărește lui Afendule, negustor din Botoșani, dreptul de a-și apăra dumbrava cu pomi și prisăci, ce-o are pe moșia Cordăreni, ocolul Botoșani, împotriva celor ce ar încerca să taie lemne de acolo.

Orig., hîrtie (30,5 × 20,5 cm), filigran, sigiliu inelar în chinovar (3 cm).

39 1764 iunie 23, Iași. Grigorie Alexandru Ghica vv. Moldovei întărește lui Afendule, negustor din Botoșani dreptul de a-și apăra dumbrava cu pomni și locuri de prisacă ce o are pe partea sa din moșia Cordăreni, ocolul Botoșani, împotriva celor ce ar încerca să taie lemne de acolo.

Orig., hîrtie (33 × 23 cm), filigran, sigiliu octogonal în chinovar.

40 1765 iunie 18, Iași. Grigore Alexandru Ghica vv. Moldovei întărește lui Afendule, negustor din Botoșani, ginerele lui Miron Gafenco, a șasea parte din satul Cordăreni, cumpărată cu 200 lei de la biv vel banul Aristarh, conform zăpîsului din văleat 7250.

Orig., hîrtie (33 × 23 cm), filigran, sigiliu octogonal în chinovar.

41 1765 august 17, Iași. Grigorie Alexandru Ghica v.v. Moldovei invoiește pe ieromonahul Dionisie Hudici a chema pe Afendule, negustor din Botoșani și pe Ilie Cracalie, proprietar pe moșia Miclăușeni, în judecată la Divan pentru împresurarea părții sale din moșia Cordăreni.

Orig., hîrtie (31,5 × 21,5 cm), filigran, sigiliu octogonal în chinovar.

42 1765 septembrie, Iași. Grigorie Alexandru Ghica vv. Moldovei poruncește biv vel spătarului Iordache Cantacuzino ca împreună cu alți boieri, răzeși și oameni buni să cerceteze și să hotărnicască moșia Cordăreni de moșiile înconjurătoare; Sipoteni, Miclăușeni, Fărceni și Dumeni, ținutul Dorohoi, spre a se curma certurile și judecățile dintre Ilie Cracalie și Afendule, neguțătorul, cu ieromonahul Dionisie Hudici, deoarece hotărnicile anterioare sînt contestate de aceștia.

Copie legalizată de Judecătoria ținutului Botoșani la 14 ianuarie 1847, difolio, sigiliul în fum al judecătoriei.

43 1766 iunie 19, Iași. Grigorie Alexandru Ghica vv. Moldovei poruncește biv vel spătarului Ilie Costache să nu ia în seamă anaforaua Divanului în pricina de judecată dintre Neculai Gafenco, mazil din Cernăuți, cu ieromonahul Dionisie Hudici pentru o parte din moșii și alte pricini deoarece el nu a întărit-o, ci, dacă poate, să-i impace pe baza cercetării documentelor ce au, iar dacă nu, să-i trimită pe amîndoi la Divanul domnesc.

Orig., hîrtie (29 × 20 cm), difolio, filigran, sigiliu în ceară roșie pe jumătate căzut.

44 1766 (7274) iulie 25, Cordăreni. Hotarnica moșiei Cordăreni, ținutul Dorohoi, față de moșiile înconjurătoare și a părților din această moșie ale lui Afendule, neguțătorul, de cele ale lui Dionisie Hudici, ieromonah, făcută de spătarul Ilie Costache din porunca domnitorului Grigore al III-lea Ghica.

Copie din secolul al XIX-lea, 4 file.

45 1766 noiembrie 20. Zăpis prin care ieromonahul Dionisie Hudici, Afendule Cupețul, Calistrah, egumenul mănăstirii Humor, Ilie Cracalie, Moșan din Miclăușeni și alți boieri și răzeși de pe moșiile Sipoteni, Miclăușeni, Fărceni și Dumeni își iau angajamentul să respecte întocmai hotărele stabilite de Iordache Cantacuzino biv vel spătar și alți boieri și oameni buni, între aceste moșii și moșia Cordăreni, iar cine se va mai ridica împotriva acestei hotărnicii să plătească toată cheltuiala judecăților și hotărnicicilor.

Orig., hîrtie (33 × 22 cm), filigran.

46 1766 noiembrie 26, Cordăreni. Hotarnica moșiei Cordăreni întocmită de Iordache Cantacuzino, vel spătar, Constantin Virnav medelnicer, Constantin Macri jîtnicer și Petre Cheșco șetrar la porunca domnitorului Grigore al III-lea Ghica pentru delimitarea ei de moșiile înconjurătoare.

Copie scrisă de Iacovachi de la Vistierie, legalizată de vel logofăt, difolio, filigran.

47 1766 (7275) *noiembrie 27*. Raportul boierilor Iordache Cantacuzino spătar, Costachi Macri jîtnicer, Constantin biv vel medelnicer și Petre Cheșco șetrar, către domnitor în care arată că neputînd a-i împăca pe Dionisie Hudici cu Afendule și cu Neculai Gafenco în privința unei jumătăți de heleșteu și a unei dumbrăvi de pe moșia Cordăreni, le-au fixat zi de judecată la Divanul domnesc.

Orig., hîrtie (22 × 24 cm), filigran.

48 1767 *iulie 13, Iași*. Hotărîrea lui Grigore Callimachi vv. pe anaforaua Divanului în judecata dintre Axinia, fiica lui Toader Onciul, cu nepoții ei și Afendule, neguțatorul din Botoșani, pentru a șasea parte din satul Cordăreni; Afendule va rămîne singur stăpîn pe acea parte deoarece ea provine din cumpărare. (Anaforaua din 9 iulie).

Orig., hîrtie (31,5 × 22 cm), difolio, filigran, sigiliu inelar în chinovar (3 cm).

49 1768 *iulie 22, Iași*. Grigorie Ioan Callimachi vv. întărește negustorului Afendule din Botoșani dreptul de a-și apăra dîmbrava cu pomi și locuri de prisacă de pe moșia Cordăreni împotriva celor ce îi produc pagube prin tăierea pomilor; se poruncește vornicului de Botoșani să împlinească paguba de la cei prinși sau dovediți.

Orig., hîrtie (30,5 × 21,5 cm), filigran, sigiliu inelar în chinovar (2,5 cm).

50 1774 *octombrie 21*. Zapis prin care clironomii răposatului Afendule, negustor din Botoșani, și ai soției sale Irina, fiica lui Miron Gafenco, își impart averea rămasă de la soții decedați fără copii; partea din moșia Cordăreni, ținutul Dorohoi, revine fraților Irinei, Neculai și Dumitrașco Gafenco.

Orig., hîrtie (33 × 20 cm), filigran.

51 1783 *iulie 3*. Scrisoarea lui Mihail, egumen de Zamostea, prin care îi amintește lui Ilie Cracalie din Miclăușeni că a mărturisit cum că a luat prin impresurare o porțiune din moșia Cordăreni a lui Afendule și-i cere s-o restituie lui Dumitrașco Gafenco, clironomul lui Afendule; însemnarea lui Ilie Cracalie că nu tăgăduiește mărturisirea.

Orig., hîrtie (21 × 17 cm), difolio, filigran.

52 1783 *iulie 30*. Mărturia lui Ilie Cracalie din Miclăușeni că prin impresurare nedreaptă a luat și stăpînit o parte din moșia Cordăreni, numită Hirtop, în hotarul moșiei sale.

Orig., hîrtie (35 × 24 cm), filigran.

53 1807 *mai 10, Iași*. Ordinul Departamentului Pricinilor Străine, ca urmare a plîngerii supusului austriac Vasile Gafenco proprietarul moșiei Cordăreni, către Vornicia Botoșani ca să se procedeze la administrarea acelei moșii conform hotărîrilor domnești astfel încît să nu fie nedreptați nici locuitorii și nici proprietarii.

Orig., hîrtie, filigran.

54 1814 *iunie 6, Vericeanca*. Act de invoială prin care frații Gafenco își impart moșiile astfel: Andrei Gafenco rămîne stăpîn la Hilișeu, iar Vasile Gafenco la Cordăreni.

Orig. întărit cu sigiliile celor doi frați, două sigilii ale martorilor și două ale Comisiei auzitec din Cernăuți, în ceară roșie, 4 file, filigran.

55 1835 *iulie 9, Iași*. Dovadă eliberată de Divanul de Apelație al Țării de Sus în care se atestă că supusul austriac Ioan Gafenco a depus plîngere, prin Agenția Austriacă, împotriva impresurării moșiei sale Cordăreni, ținutul Botoșani, de către vornicul Neculai Dimachi.

Orig., sigiliu în fum al Divanului judecătoresc al Moldovei.

56 1835 *noiembrie 27, Iași*. Mihail Grigorie Sturza vv. întărește anaforaua Divanului domnesc în judecata dintre comisul Ioan Mavromati și Ioan von Gafenco, supus austriac, proprietarul unei părți din moșia Cordăreni, pentru un împrumut de 1500 gaibeni contractat de răposatul părinte al lui Ioan Gafenco de la Ioan Mavromati în anul 1818.

Orig., hîrtie (56 × 39,5 cm), difolio, sigiliu inelar în chinovar (7 cm), semnătura domnitorului.

57 1839 septembrie 1, Zamostea. Contract prin care frații Ioan, Gheorghe și Andrei Gafenco, moștenitorii lui Vasile Gafenco, își împart moșiile Zamostea, Cordăreni, Bănilla, Putilla și Răstoace; Gheorghe Gafenco devine singur proprietar al părții din moșia Cordăreni.

Orig., l. germană, difolio.

58 1846 februarie 12, Dorohoi. Adresa Judecătorei Ținutului Dorohoi către Starostele Agenției Austriece prin care-l roagă să comunice supusului austriac Iordache von Gafenco, proprietarul moșiei Cordăreni, că hotarul între acea moșie și moșia Vlădeni a supusului austriac Gheorghe von Borce va rămîne precum au urmat din vechime, deoarece strămutarea pietrelor de hotar de către Borce este ilegală.

Copie.

59 1858 mai 3, Cordăreni. Delimitarea și hotărnicia părții din moșia Cordăreni a lui Vasile Bejan de partea lui Gheorghe von Gafenco făcute de Ioan Haubiți, geometrul Districtului Suceava, și de serdarul Costache Misihănescu, asesor al Tribunalului Dorohoi.

Copie legalizată de Judecătoria Ținutului Dorohoi, filigran, sigiliu în fum al judecătorei.